

vel som Mænd bedst finde deres rette Plads ved ærlig at prøve deres Kræfter paa det virkelige Livs forskellige Opgaver. — Dette udelukker jo imidlertid ikke, at der kan arbejdes mer eller mindre bevidst paa det givne Gruudlag. Den umiddelbare Sikkerhed i at gribe det rette, som man saa ofte har smigret Kvinderne med, at de besad, vil maaske vise sig ikke at være andet end „Søvngængerens Sikkerhed.“ Naar de da vaagne og besinde sig paa de ny Opgaver, Livet stiller til dem, ville de føle Trang til at danne sig en fast begrundet Opfattelse af Samfundslivet og dets Krav til dem selv. Da er det, jeg tror, de kunne finde Hjælp og Støtte i et Værk som det foreliggende. Blandt andet vil det kunne lære dem, at de kunne være med i Udviklingen uden at behøve enten at fornægte deres medfødte Naturanlæg eller at kaste over Bord de gode Lærdomme, de som Kvinder have faaet i Livets haarde Skole. De have her paa Forhaand faaet Betingelser for at tilegne sig en Pligtlære, som er bygget paa Sympathi. For at tage et Exempel: Kvinder ville lettere kunne gaa ind paa en Anskuelse som den, at Ejendom og Arv ikke ere selvindlysende Menneskerettigheder, end Mænd — især da Mænd, som eje noget. Thi Kvinder kjende godt til det at nøjes med Brugsretten af det, man kalder deres Ejendom. De ere vante til at leve i økonomisk Afhængighed midt i et Samfund, hvor Indflydelsen tilfalder dem, der besidde noget, og have derfor i mange Henseender Interesser tilfælles med de ejendomsløse. I saadan noget som Forfatterens Udvikling af „den pædagogiske Straffetheori“ eller den Tanke, at Straffen over Forbrydelser ikke skal være en Gjengældelse, men en Opdragelse (hvorved bl. a. Dødsstraffen udelukkes), er der ogsaa meget, der svarer til Kvindernes personlige Erfaringer; deres Samliv med Børnene har saaledes lært dem at lægge mere Vægt paa Straffens Virkning end paa, om der gives „lige for lige.“ Og det samme gjælder paa mangfoldige Punkter. Mest lige til at forstaa ere selvfølgelig saadanne Afsnit som det værdifulde Kapitel om Forældre og Børn eller om Familiens Betydning. Men hvor meget smukt og rigtigt dette sidste end indeholder, kunde der dog nok her være Plads for nogen Skuffelse. Forfatteren mangler ikke Blik for, hvor de vanskeligste Kvindespørgsmaal ligge. Det samme, der gjør Kvinderne renere og bedre end Mændene, siger han, gjør dem ogsaa svagere. Men han udtaler sig kun i al Almindelig-